

Litteraturliste

Litteratur om funksjonsnedsettelse og mangfold i primært Norge

Barnelitteratur

Akerlie, Iben. (2016). *Lars er LOL*. Oslo: Aschehoug.
Skjønnlitteratur. Downs syndrom, tabuer og mobbing.

Andersen, Hans Christian. (1838). *Den standhaftige tinsoldat*. København.
Eventyr. Fysisk funksjonsnedsettelse.

Barrie, J.M. (1911). *Peter og Wendy*.
Eventyr. Piraten Kaptein Krok har en fysisk funksjonsnedsettelse.

Bergström, Gunilla. (2023). *Bill og Bolla*. Oslo: Cappelen Damm.
Bildebok. Få et annerledes søsken, som ikke er lik noen annen.

Coolidge, Susan. (1872). *What Katy Did*. UK: Alma Classics.
Barnebok. Et tidlig eksempel på representasjon av funksjonsnedsettelse i barnebøker.

Dickens, Charles. (1843). *A Christmas Carol*. London: Chapman & Hall.
Langnovelle/ kortroman. Et klassisk blikk på menneskelig motstandskraft.

Eriksen, Lars Henrik. (2021/2023). *Oppfinneren, bok 1 og 2*. Egmont.
Tegneserie. Rullestolbruker, styrke og motivasjon.

Flesvig, Herman, Erlend Loe & B. S. Torkildsen (ill.). (2022). *Herman: Historier fra en udiagnostisert oppvekst*. Oslo: Bonnier Norsk Forlag.
Bildebok. Forskjellige historier fra en udiagnostisert oppvekst.

Grue, Jan. (2009). *Oliver*. Gyldendal.
Illustrert barnebok. En røverhistorie om rullestolens opprinnelse.

Husby, Kristin & Hege T. Fjæra. (2019). *Jeg har en bror*. Kolofon.
Bildebok. Autisme, søsken med autisme.

Indregard, Kjetil & Nikolai Lockersten. (2021). *Tikkens jul*. Oslo: Kagge.
Historisk fiksjon. Funksjonsnedsettelse.

Moldeskred, Åshild. (2021). *Berre Hopp!* Oslo: Samlaget.
Skjønnlitteratur, nynorsk. Hørselstap, funksjonstap.

Nabaggala, Faridah Shakoor. (2020). *På eventyr med koronaviruset*.
Skjønnlitteratur. Minoritetsspråklige barn med ulike former for funksjonsnedsettelse.

Nabaggala, Faridah Shakoor. (2021). *Halima fra Tøyen*.
Barnebok. Halima er en åtte år gammel norsk-somalisk jente som lever med autisme.

Nabaggala, Faridah Shakoor. (2023). *Halimas favoritt sangleker!*
Sangbok. Afrikanske og rytmiske sangleker.

Nabaggala, Faridah Shakoor. (2024). *Syng med Abloom*.
Sangbok. Noen kjente barnesanger med en ny vri, samt noen helt nye. Tematiserer minoritetsspråklige barn med funksjonsnedsettelse.

Nilsen, Lillebjørn. (2024). *Barn av regnbuen*. Fortellerforlaget.
Lydbok. Illustrasjoner i boken og dikt. Mangfold.

Rønhovde, Lisbeth I., Åsne M. Aas & Mads J. Øgaard. (2017). *Det er ord bak bokstavene!*. Infolitenbok.
Bildebok. Illustrert hånbok om dysleksi.

Skreiberg, Christina & Hanne Berkaak. (2019). *Alle kan! - 12 hverdagshelter forteller sine historier*. Funksjonshemmedes fellesorganisasjon.
Reportasjebok. Funksjonsnedsettelse blant barn i Norge.

Svingen, Arne. (2022). *Unike Edgar*. Oslo: Gyldendal.
Skjønnlitteratur/e-bok. Gutt med Downs syndrom.

Voksenlitteratur

Eric, Caspar. (2015). *Nike*. Gyldendal.

Dikt. Tematiserer identitetsdannelse for en person med handikap, og det å være en handikappet kropp i verden. Handikaket utgjør en sentral rolle av identiteten, men bare en del av den.

Eric, Caspar. (2023). *Nye balanser*. Gyldendal.

“Handikapidt”. Tematiserer kroppslig handikap og samfunnets stigmatisering av det som er “annerledes”.

Grue, Jan. (2021). *Hvis jeg faller*. Gyldendal.

Selvbiografisk. Kronisk sykdom, funksjonshemming og samfunnets forventninger til at personer med kroppslige utfordringer må jobbe hardere for å bli ansett som fullverdige mennesker.

Grue, Kristin og Maren Tjelta Thu (ill.). (2021). *Birgit Skarstein*. Oslo: Gyldendal.

Biografi. Birgit Skarsteins egen historie som idrettsutøver og rullestolbruker.

Grue, Jan. (2022). *Prøve og feile*. Oslo: Gyldendal.

Skjønnlitteratur. Ekteskap, småbarnsliv og fysisk funksjonsnedsettelse.

Hatterud, Bjørn. (2020). *Mjøse rundt med mor*. Oslo: Samlaget.

Skjønnlitteratur, nynorsk. Oppvekst med bevegelseshemming.

Hatterud, Bjørn. (2024). *Blokka på Bjerke. Tretten år i tredje etasje*. Oslo: Samlaget.

Skjønnlitteratur. Hovepersonen, en homo med funksjonsnedsettelse, portretterer forskjellige folk i blokka han bor i, deriblant en gammel krigsseiler som er dårlig til bens.

Heivoll, Gaute. (2014). *Over det kinesiske hav*. Oslo: Tiden.
Funksjonsnedsettelse. Ny historie basert på virkelige hendelser og autentiske personer.

Henmo, Ola. (2019). *Hemningsløs - historien om Torstein Lerhol*. Oslo: Cappelen Damm.
Biografi. Bevegelseshemninger.

Ibsen, Henrik. (1879). [*Et dukkehjem*](#). København: Gyldendalske boghandels forlag (F. Hegel & Søn). Belyser kjønnslikestilling, men tematiserer også alvorlig sykdom.

Ibsen, Henrik. [*Gjengangere*](#). (1881). København: Gyldendalske boghandels forlag (F. Hegel & Søn). Tematiserer blant annet medfødt funksjonsnedsettelse (syfilis).

Ibsen, Henrik. (1894). *Lille Eyolf*. Gyldendal. [Henrik Ibsens skrifter: Lille Eyolf](#)
Lille Eyolf ble delvis lam da han som spedbarn falt ned fra stellebordet mens foreldrene elsket. Tematiserer skam, skyldfølelse og sjalusi.

Jacobsen, Roy. (2014). *De usynlige*. Cappelen Damm. Skjønnlitteratur som utspiller seg på 1920-tallet på Helgelandskysten. Tematiserer psykisk utviklingshemning.

Knøsen, Eli & Ann Kristin Krokan. (2003). *Den tause diskrimineringen - nytt fokus på funksjonshemming*. Oslo: Kommuneforlaget AS.
Skjønnlitteratur. Diskriminerte minoritetsgrupper.

Lorentzen, Per. (2013). *Kommunikasjon med uvanlige barn*. Oslo: Universitetsforlaget.
Lærebok. Barn med funksjonsnedsettelse, kommunikasjon.

Nilssen, Olaug. (2020). *Yt etter evne, få etter behov*. Oslo: Samlaget.
Skjønnlitteratur. Familie og funksjonsnedsettelse.

Pistorius, Martin. (2015). *Da jeg var usynlig*. Oslo: Pantagruel.
Skjønnlitteratur. En gripende historie om en gutt som i 12 år anses å være hjernedød og er fanget i sin egen livløse kropp.

Ruud, Anne Kjersti. (2021). *Hvorfor spurte ingen meg? Kommunikasjon med barn og unge i utfordrende livssituasjoner*. Gyldendal.
Boken beskriver samtalesituasjoner med barn og unge i vanskelige situasjoner i livet, eksempelvis ved sykehusinnleggelse.

Skarstad, Kjersti. (2019). *Funksjonshemmedes menneskerettigheter - fra prinsipper til praksis*. Oslo: Aschehoug.

Lærebok. Funksjonshemmedes menneskerettigheter.

Tøssebro, Jan. (2010). *Hva er funksjonshemming*. Oslo: Universitetsforlaget.

Pocket. Boka handler om hvordan samfunnet møter personer med nedsatt funksjonsevne.

Vesaas, Tarjei. (1957). *Fuglane*. Gyldendal klassiker.

Roman. Mattis er tilsynelatende tilbakestående, kan kommunisere med fuglene, men fungerer ikke i arbeids- eller hverdagsliv.

Vesaas, Tarjei Vesaas. (1963) *Is-slottet*. Oslo: Gyldendal Norsk Forlag.

Roman. Unike perspektiver på funksjonshemmedes indre liv og ytre kamper, som utfordrer samfunnets syn på annerledeshet.

Ystgaard, Hans-Magnus. (2019). *Den tause sønnen og samtaler som kunne vært*.

Oslo: Spartacus.

Personlig beretning. Psykisk utviklingshemmet barn fra et farsperspektiv.

Internasjonale avtaler og retningslinjer

- [FN-konvensjonen om rettighetene til personer med nedsatt funksjonsevne \(CRPD\)](#) – Grunnlaget for prosjektets fokus på inkludering og universell tilgang til kultur og utdanning.

Forskning og artikler

Andreassen, Rune, Marte Herrebrøden & Magne Skibsted Jensen. (2022).

“Temaet funksjonsnedsettelse blir oversatt av lærebokforfatterne”. I *Utdanningsnytt*.

[Temaet funksjonsnedsettelse blir oversatt av lærebokforfatterne](#)

Archer, Else Karine & Dang Trinh. (2011). “Vil ikke gjemme bort sønnen sin”. I *NRK*.

[Vil ikke gjemme bort sønnen sin](#)

Foucault, Michel. 2003. *The Birth of the Clinic*. London: Routledge - Perspektiver på medisinsk diskurs og dens sosiale effekter.

Hoffengh, Sissel. (2016). “Faridahs kamp”. I *Dagsavisen*. [Faridahs kamp](#)

HL-senteret. (2023). [“Nazismens ofre: mennesker med funksjonshemming”](#).

Kjernsli, André Kjernsli. (2019). "Gud straffer ikke lånekunder med å gi barna deres autisme". I *Vårt Oslo*. [Gud straffer ikke lånekunder med å gi barna deres autisme](#)

Landfald, Ingeborg. S. (2024). "Funksjonsnedsettelse i barnelitteraturen: En annen virkelighet er mulig". I *Periskop*. [Funksjonsnedsettelse i barnelitteraturen: En annen virkelighet er mulig](#)

Lein, Marthe. (2021). "Søsken av barn med funksjonsnedsettelse". I *NHI*. [Søsken av barn med funksjonsnedsettelse](#)

Mundal, Rita. 2018. [Tustar før Tusten. Botolv Bufast og andre forgjengarar for Mattis i forfatterskapen til Tarjei Vesaas.](#)

Masteroppgave i allmenn litteraturvitenskap ved Universitetet i Oslo. Arbeidet diskuterer outsider-tematikk og ideologiske strømninger rundt 1900-tallet, med særlig fokus på representasjon av annerledeshet i Vesaas' forfatterskap.

Sivertsen Landfald, Ingeborg. [Funksjonsnedsettelse i barnelitteraturen: En annen virkelighet er mulig](#). *Norsk barnebokinstitutt*. Et arbeid fra Norsk barnebokinstitutt som utforsker hvordan funksjonshemminger blir fremstilt i litteratur rettet mot barn og unge.

Rapporter, Stortingsmeldinger og NOUer

Dokument 3:15 (2020-2021). *Riksrevisjonens undersøkelse av helse- og omsorgstjenester til barn med funksjonsnedsettelse*. Riksrevisjonen. [Dokument 3:15 \(2020-2021\)](#)

FFO, SAFO, Unge funksjonshemmede, Atlas-alliansen m.fl. (2019). *Alternativ rapport til FN-komiteen for rettighetene til mennesker med nedsatt funksjonsevne*. Regjeringen. [2019-crpd-koalisjonens-rapport-til-fn-norsk.pdf](#)

Meld. St. 8 (2022–2023). *Menneskerettar for personar med utviklingshemming – Det handlar om å bli høyrte og sett*. Kultur- og likestillingsdepartementet. [Meld. St. 8 \(2022–2023\) - regjeringen.no](#)

NOU 2001: 22. (2001). *Fra bruker til borger: En strategi for å bygge ned funksjonshemmende barrierer*. Sosial- og helsedepartementet. [NOU 2001: 22 - regjeringen.no](#)

NOU 2023: 13. (2023). *På høy tid. Realisering av funksjonshindredes rettigheter*. Departementenes sikkerhets- og serviceorganisasjon. [NOU 2023: 13](#)

Erklæring

Abloom (2018). *Felleserklæring: Funksjonsnedsettelse - Ikke en guddommelig straff*. Kulturdepartementet, Oslo kommune og Barne- likestillings- og inkluderingsdepartementet.

[Felleserklæring: Funksjonsnedsettelse – Ikke en guddommelig straff](#)

Felleserklæringen er oversatt til forskjellige språk, og har stadig utvidet sitt virkefelt og nådd nye høyder i kampen mot stigma og misoppfatninger om funksjonsnedsettelse innen minoritetssamfunn.

E-læringskurs

Abloom (2024). *Et helt fellesskap - For inkluderende religionsutøvelse*. Barne- og familiedepartementet. [E-læringskurs "Et helt fellesskap"](#)

Andre Medier

Lydbøker og tilrettelagt litteratur: Tilgjengelig via [Tibi](#) (tidligere NLB).